

בקשר ל 39 חלקאות מחטיאי הרבים מה בנוגע לנשים, אני זמרת חוזרת בתשובה, בעברי הופעתי מול קהל מעורב והחטאתי ברבים מה התיקון? כיום אני מופיע לנשים בלבד בצניעות. האם עלי להשלים עוד תיקון בנושא זה?

תשובה:

בשלחן ערוך אורח חיים סימן תק"ס מבואר שמשחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם ושסור לשומעם בגלל החורבן וכתוב שם עוד שאפילו שיר בפה (כלי כלי נגינה) במקומות ששותים משקאות חריפים אסור חוץ מדברי תשבחות או שיר של הודאות וזיכרון חסדי הקדוש ברוך הוא בפה (כלי כלי נגינה) שמותר תמיד, וכן לצורך מצווה, כגון בבית חתן ובלה, הכל מותר ובשלחן ערוך אבן העזר סימן כ"א מבואר שצריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד. ואסור להביט ביניה. ואפילו להריח בבשמים שעליה אסור. ואסור להסתכל בגדי צבעונים של אישה שהוא מכירה, אפי' שאינם עליה, שמא יבא להרחיק בה. ואסור לשמוע קולה או לראות שעה. והמתכוין לאחד מאלו הדברים, מניין אותו מכת מרדות.

הזמרת במעורב עוברת על כמה איסורים פרטיים:

א. איסור לומר דבר טיפשות ונבלות הפה

ב. איסור לומר שירה, ר"ל זמר בפה

ג. איסור נגיף בכלי נגינה.

ד. אם זה במקום שתלית משקאות משכרים, יש איסור רביעי, והוא מש"כ והיה כינור ונבל תוף וחליל ויין משתיחם. כל זה כפי דברי הרמב"ם בתשובה

חוץ מאלו הד' איסורים פרטיים ישנם איסורים חמורים מאוד והם בסוג של החטאת הרבים כלומר גרימת חטא לכל אחד ואחד ששמע את הזמרת שרה או ראה אותה והרחיק בה, שכל אחד ואחד מהרבים עובר על האיסורים כדלחלף וכל החטאים שלהם הזמרת נענשת עליהם כאילו היא עשתם והתשובה עליהם קשה מאוד.

ה. החטאת הרבים בשמיעת דבר טיפשות שאינו שבח להשם ובכלל זה עוון ביטול תורה

ו. החטאת הרבים בשמיעת זמר בפה לאחר חורבן הבית ושלא במקום מצווה

ז. החטאת הרבים בשמיעת כלי נגינה לאחר חורבן הבית

ח. החטאת הרבים בשמיעת זמר בזמן שתלית משקאות משכרים באומרו בשיר אל ישותו ייף.

ט. החטאת הרבים בשמיעת קול אישה, ומכל שכן כשהיא מזמרת, וכפי שכתב רש"י (סוטה מה א) שהאנשים נותנים להם לקול הנשים, וקול באישה ערווה כדכתיב השמיעני את קולך, ומבעיר את יצרו כאשר בנעורת ע"כ אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת? (סנהדרין לו א)

י. החטאת הרבים באיסור הבטה על אישה שהיא ערווה (אשת איש או פנויה נידה)

יא. החטאת הרבים באיסור הרחת בשמים שע"ג אישה

יב. החטאת הרבים באיסור הבטה על בגדי אישה וכ"ש בעודן עליה

יג. החטאת הרבים באיסור הבטה על שיער אישה

יד. החטאת הרבים באיסור הרחוק עבירה שהרי כל הנ"ל הם משום חיבה ומגורים באנשים את היצה"ר. והרהורי עבירה קשו מעבירה (יומא כט א), וכל המביא עצמו ליד הרחוק איך מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה, וצריכה בת ישראל לראות שלא תכשיל בני אדם, וכמ"ש בסוטה כ"ב ע"א באותה נערה שנפלה על פניה ואמרה יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בני אדם, ובמסכת העניית דף כד עמוד א מעשה ברבי יוסי מהעיר יוקרת שהייתה לו בת בעלת יופי. יום אחד ראה איש אחד שהיה חותך ענפים מהגדר ומסתכל עליה. אמר לו רבי יוסי: מה אתה עושה? - אמר לו: רבי, אם ללוקחה לא זכית, לראותה לא אזכה? אמר לה רבי יוסי: בתי, את מצערת לבריות - שובי לעפריך, ואל יכשלו בך בני אדם ומייד נפחה את נשמתה. רבי יוסי הביא שעדיף לה לביתו למות ולא לגרום להרחוק עבירה אחד נוסף

טו. עוד היא גרמה בעוונה לכך שכל אלו השומעים אותה לא יזכו לראות ולשמוח בבניין ירושלים כפי שאמר ר' יוחנן: כל שאינו מתאבל על חורבן ירושלים, אינו רואה בשמחתה שנאמר שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה כו', ורוב האיסורים הנז' הם משום החורבן כנ"ל.

ביאור מניין לנו שהחטיא לענש גם בענש החוטא

מה שאמרנו שנענשת הזמרת בענש של כל הצופים בה ושומעים אותה הוא ממה שאמרו חז"ל כל המחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו (אבות פ"ה, מ"ח) למה נשמת החוטא והמחטיא דומה לעבד שמרד במלך, ויעץ לאחרים למרוד בו: פירוש, כשחטאה הנשמה והחטיאה את הרבים דומה למי שמורד ויעץ לאחרים למרוד ג"כ, וא"כ מה ענשו של זה המורד והמורדים בעצתו אצל המלך, הרי אותם המורדים שמרדו בעצתו מהם נתחייבו לקצף ידיהם ורגליהם ומהם להיסחב מאחורי הסוס ומהם להנך ומהם להיתלות ומהם לסקילה ומהם לשריפה, מה המלך עושה, גוזר ואומר זה המורד שהשיא עצה לאחרים למרוד במלכות ייענש בכל העונשים שנענשו כל המורדים בעצתו, קצצו את ידיו ואת רגליו, יסחבוהו, יתנקוהו, יתלוהו על עץ, יסקלוהו, וישרפוהו, נמצא זה המורד שיעץ לאחרים נושא עונשים כנגד כולם, וכדרך הזה כל החוטא ומחטיא את הרבים, אע"פ שכל אותם החוטאים נענשים בגיהנם איש כפי חטאו, זה שחטא והחטיא מטעימים אותו בכל מיני העונשים שנענשו החוטאים על ידו. וזהו שאמרו חז"ל כל המחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו. וכך היה עם קרח וסיעתו שמרדו במשה ונתחייבו סיעתו כליה, מהם נשרפו ומהם נבלעו בארץ, אבל קרח קבל טעם שני העונשים שהרי היה מן הנשרפים ומן הנבלעים. (ספר המשלים לר"י גיקטיליא ז"ל אות טו)

ביאור למה התשובה למחטיא את הרבים קשה מאוד

המחטיא את הרבים ובכלל עין זה המעכב את הרבים מלעשות מצווה, וכך כל שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא הניחם בכישלונם (שאלו מיחה בהם היו פורשים, ונמצא כאילו הוא החטיאם) העושה כן איך הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה לפי גודל חטאו (ע"פ רמב"ם הלכות תשובה פ"ד ה"א)

המחטיא את הרבים תשובתו קשה כפי שאמר ר' לוי (יבמות כא א) קשה הענש על איסורי גזל יותר מהענש על איסורי עריות, וכל זה למה? כיוון שבאיסורי עריות יש תקנה (כל זמן שלא הוליד ממזר) יפוש ממנה ויתחרט, ולכן אפשר בתשובה אמנם באיסורי גזל, כאשר גזל את הרבים הוא אינו יודע למי יחזיר ולכן אי אפשר בתשובה (ואע"ג שלחלכה למדנו שתקנתו לעשות בהם צרכי רבים, איך זה תשובה גמורה כי סוף סוף לא החזיר למי שגזל ממנו). וה"ה לפ"ז בהחטאת הרבים, כיוון שאי אפשר בתשובה (ואע"פ שנראה בהמשך שיש תקנה לזכות את הרבים באותו עניין אמנם לאו תשובה גמורה היא כיוון שאותו שהחטא על ידו ימות בעונו מחטאו) ונראה שלכן אמרו חז"ל (אבות ה"ה) כל המזכה את הרבים, איך חטא בא על ידו. וכל המחטיא

את הרבים, איך מספיקים בידו לעשות תשובה. וכתב המהרש"א (סנהדרין קז ב) החוטא ומחטיא את הרבים כו'. ר"ל שכל חטא שאדם חוטא, עושה ובורא מלאך ורוח רעה לפי פעולתו, וע"כ המחטיא את הרבים כל הרוחות רעות שנבראו מחטאם של הרבים, תלויים בו והם המלאכים בעצמם מונעים ממנו את התשובה, הפך המלאך הטוב המסילע את האדם לדבר מצווה ובספר מדרש שמואל על אבות (פרק חמישי משנה ב, וכן מבואר בספר תולדות יעקב יוסף פרשת זו אות ג) מבואר שאיך מספיקים בידו לעשות תשובה ע"י שמביאים לו בושח שליבואו משפחתו וחבריו ויאמרו לו מה קרה לך? גם את נהיית קיצונית? ולמה השם נתן לך פה לא בשביל לשיר?? וכו' כידוע ואז היצר הרע של החוטא עצמו גם עוזר לו להישאר בסורו, שקשה לו באמת לחזור בו מקלקולו ועל דרך הטבע בלי סיוע משמים לא יתגבר המחטיא ולא ישוב מחטאו. ובגמ' (יומא פו א) הסבירו שהמחטיא את הרבים איך מספיקים בידו לעשות תשובה, שלא יהא הוא בגוף ערף ותלמידיו בגוהיגום (וכ"ה בתוספתא יומא פרק ד משנה יא ובאבות דרבי נתן פרק מ משנה ג)

א"כ צריך לדעת איך ניתן לעשות תשובה על כל הג"ל וכבר כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ג הלכה יד) שאם שב מרשעו ומת והוא בעל תשובה הרי זה מבני העולם הבא שאיך לך דבר שעומד בפני התשובה, אפילו כפר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב יש לו חלק לעולם הבא שנאמר שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו, וכל הרשעים והמומרים וכיוצא בהן שחזרו בתשובה ביין בגלוי ביין בסתר מקבלין אותן שנאמר שובו בני ישראל שובנים

סדר התשובה כך הוא:

א. תחילה תתוודח ותאמר לפני בורא עולם כך: ריבוננו של עולם לא שמעתי בקורך וחטאתי ועברתי איסורים כאלה וכאלה (יפרט את החטא), אנא חשם שלח לי סיוע מחשמים, שאוכל לחזור בתשובה כראוי ואל תמנע ממני את התשובה ואע"פ שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאיך מספיקים לעשות בידי תשובה בגלל שהחטאתי את הרבים, אמנם באמת אתה יודע שלא ראוי שאעשה על חטא האחרים כלל שארי היה לחוטאים להימנע מחטא באשר אתה צויתם בכך ולא היה להם לשמוע ב"קולי" שארי דבר פשוט הוא שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין? א"כ תחילה לך מעשות כדבר הזה לחמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע תלחך לך, חשפט כל הארץ לא יעשה משפט???

[הביאור לדבר זה הוא מה שאמרו חז"ל (סנהדרין כט עמוד א וע"ע במדרש אגדה (בובר) בראשית פרק ג אות יב) שאיך טוענין למסית, ולמדו כן מנחש הקדמוני שמפני מה לא טען לו הקדוש ברוך הוא לפי שלא טען הוא, שהיה לו לנחש לומר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים משמע שאם היה טוען היה פטור אף בדיני שמים (עיי' פנים יפות בראשית לו כה) ובטענה זו מוריד ממנו את המניעה מצד שמים לחזור בתשובה]

ב. דבר שני שיש לעשות הוא שתקבל על עצמך לזכות את הרבים ולגרום לחזרה תשובה תחת חזרה העבירה שחזו בעבר, וכן לזכות אחרים בעניין אבילות ירושלים עד כמה שאפשר ולזכות בזכות אחרות שילכו בצניעות וכן לדבר עם הנשמעות לה בעניין הפשמים לחזרה שלא ישלמו חרבה בושם על עצמם, ונשים נשואות שילכו בכיסוי ראש גמור וכיוצא בדבר זה שעל ידי כן ודאי שילכו משמים שתמות בתשובה שלימה (שלא יחזו אחרים ואחרות בזכותה בגוף ערף והיא בגיהנם)

[הביאור לדבר זה הוא מה שאמרה התורה (במדבר י"ג) את מלחמות החטאים האלה בנפשתי ועשו אתם רקעי פחים צפוי למזבח נו' וכתב השפתי כהן] (במדבר י"ג) דעל מה שהחטיאו את הרבים, יהיו לאות לבני ישראל. יראו ויקחו מוסר, ובזה יזכו הרבים, וכך גבי אלישע אחר, שאמר רבי מאיר מתי אמות ואעלה עשן מקברו, ואמר רבי יוחנן גבורה לשרוף את רבו? (הגיגה ט"ו ע"ב). אלא כוונת רבי מאיר היה לומר, לפי שהחטיא את הרבים, שאולי גם הם כשראו חכמתו אולי גם הם חזרו לעשות כמוהו, לזה אמר יש לו תקנה שאעלה עשן מקברו ויראו ויעשו תשובה, ואחרים גם כן הם יחושו לנפשם, נמצא שזיכה את הרבים וע"י כן מתכפר לו. עב"ל]

- ג. יש לעזוב את החטא עד הקצה האחרון ושלא יהיה מעתה והלאה אפ"ל משהו איסור וזה כולל:
 1. לא לשיר במערב אף במשפחה המצומצמת חוץ מהבעל והאבא והסבא והבנים והנכדים.
 2. לא לשיר ח"ו שירי עגבים כלומר ענייני איש לאישה
 3. לא לשיר פסוקים משיר השירים ומתהילים וכדו' (התורה היא לא כלינור להשתעשע בו)
 4. לא לשיר שירים סתם (שאינם עגבים ואינם קודש) בזמן שתיית משקאות משכרים וזה כולל את סעודת שבת שיש שם שתיית יין (אפ"ל אם רק הבעל שתה יין) שנאמר בשיר אל ישתו יין
 5. שירות ותשבחות להשם צריך להבין מה שרים שאז הוא כמו תפילה להשם ואז מותר לך לשיר כל הזמן גם לעצמך וגם לאחרות או במשפחה שלך ואפילו במקום ששותים יין (כלי כלי שיר, רק בפה)
 6. לא לשיר עם כלי נגינה אלא בסעודת חתן וכלה (אפשר לשמח את הכלה בכלי שיר כל שבעת הימים) ולהקפיד ששום גבר זר לא ישמע את קולך ח"ו אמנם לא בזמנים אחרים לא בראש חודש ולא בחנוכה ולא במלוכה וכדו' רק בשמחה אמיתית כי לפי האמת אפילו בחתן וכלה ההיתר הוא בדוחק שמכל הראשונים והגאונים משמע שהתירו בקושי תופים
 7. לא להקליט את עצמך שאין היתר לאישה לשיר ולהקליט את עצמה א. היא שרה בפני גברים באולפן ב. הקלטות שלה יגיעו גם לגברים שישמעו אותה ושוב היא מחטיאה את הרבים וגם יהיו כאלו שיכירו אותה ויהררו וכו' כדלעיל מחטיאה את הרבים ועוברת על איסורי תורה, הקול שלך ניתן לך ולא לזרים וזה הנכבוד שלך כמש"כ כל כבודה בת מלך פנימה וגם ישמעו זאת בימי החול ואף בשבת ובחג וגרמת לחטאים באיסורי דאורייתא (כפי שכתב הגר"י ביב"א ח"ג סי' טו אות ו)
 8. לא לומר בבית כנסת, האר"י ז"ל לא היה אומר אפ"ל דברי מוסר בבית הכנסת והזהר החמיר בזה מאוד וכתב שאין לו חלק לעולם הבא מי ששח דברים בטלים בבית הכנסת ואי אפשר להזהר מזה גם אם שרים דברי תשבחות
 9. לא לשיר ולנגן (גם בזמן שמותר) עם מזמרים זה מעורר קולות ומושך אנשים לא כשרים לבוא ולהסתכל שם.
 10. כנגד מה שבעבר מסתמא הלכה עם בְּשָׂמִים כנ"ל עכשיו תקפיד ללכת בשוק עם בושם שאינו מורגש במקום שיש גברים
 11. להקפיד על בגדים שאינם מושכים את העין
 12. להקפיד על הכיסוי ראש שיהיה אמיתי! לא פאה ששוב מחטיאה את הרבים בהרהורי עבירה הקשים מעבירה אלא מטפחת שמכסה את כל השערות.
 - ד. בנוגע לנידוי אם זמרת צריכה לקבל או לא?

מבואר בשלחן ערוך חלק יורה דעה סימן שלד סעיף מב (וכ"כ רב האי גאון – אוצר הגאונים גימין י. ובגניז קדם ח"ה סי' י) שהשותה במיני זמר חייב נידוי אמנם מה שאמרו חז"ל שהחייב נידוי נראה שהוא מחלוקת ראשונים, שמדברי הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פ' כא הל' יח ובמ"מ שם) נראה שמה שאמרו יהא בנדוי, שהכמים נידו כל מי שיעשה כן ומייד כאשר הוא עובר על האיסור הרי הוא בנדוי מנוח הנדוי שאמרו חז"ל, אבל התוספות (נדה יג ב) כתבו לא שהוא מנודה מעצמו בנדוי של רבותינו אלא שבית דין מצווין לנדותו ועד שילדוהו אינו מנודה ולפ"י לשיטת הרמב"ם חייב הבעל תשובה לגשת לחכמים שיתירו לו דאל"כ יישאר מנודה כל ימי חייו כפי שכתב בש"ע (יו"ד שלד כ"ז) שלעולם עומד בנדוי עד שיתירוהו אמנם עיין שו"ת משנה הלכות (חלק י סימן ריג) שישב ע"פ ריא"י שנידוי זה, כיון שלא נתנדה האדם בשמו אלא נדוי חז"ל היה לכל מי שעובר על האיסור לכך כל שחזר בו מעולתו שב ורפא לו וממילא פקע ממנו הנדוי דכך התנו חז"ל ולפ"י איך חייב הבעל תשובה לגשת לחכמים שיתירו לו את הנדוי. אמנם נראה לי שכל מחלוקתם הוא רק כשאמרו יהא בנדוי אמנם כאן כתוב חייב נידוי משמע שאף הרמב"ם יסכים לשיטת התוס' ולפ"י צריך הבעל תשובה שחכמים ינדו אותו ויתירו לו דאל"כ הוא נשאר מחוייב נידוי. ועיין בדרכי משה (אבה"ע סימן יג אות ה) דמשמע שיש מחלוקת בין המרדכי"י בשם מוהר"ם שם"ל שהנדוי הוא רק אמצעי כפייה וכיון שעבר הצורך בנדוי ממילא שוב לא מנדים אמנם לפי הרמב"ם סיבת הנדוי היא על כך שעבר על תקנת חכמים וגם אם אין עכשיו טעם לנידוי מנדים. להלכה נראה שאין צורך לנדות ולהתיר לזמרים משום ספק דרבנן לקולא וממילא לא הזמר ולא הזמרת (כשבאו לעשות תשובה) חייבים בנדוי. כנ"ל פשוט.

ה. בנוגע להלקאות (מכת מרדות) אם זמרת צריכה לקבל או לא?

תשובה: כל עברות שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקים עליה, וכל איסור מדרבנן העובר עליו מלקים אותו מכת מרדות מדרבנן. (תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן ט, שו"ת הרי"ף סימן שד, וע"ע כסף משנה הלכות ביאת המקדש פ"ג הל"ט) ואע"פ שכלוקת מהתורה לא נוהג בזמן הזה, מ"מ מכת מרדות שהיא מדרבנן עדיין נוהג בזמן הזה, מלקות תורה ארבעים חסר אחת אבל מכת מרדות אינו כן אלא חובטין אותו עד שיקבל או עד שתצא נפשו ובמה הוא חובטו ומכהו באפסר כפול לשנים ואין צריכין חשבון אלא לפי ראות הדיין. (תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן קפא, שו"ת הרשב"א חלק י סימן תנן, וע"ע ש"ך יו"ד רטו סק"ה) מכות מרדות שהיא באה על עבירה, אפ"ל בזמן הזה אין מקילים כל כך. אלא שמקילים באומדן, שלא יהיה בה הכאת נפש. אבל מ"מ מכלין אותו מכת יסורין, ולא רק לזיכרון בעלמא, או לבזותו ומשום מיגדר מילתא יכולין להוסיף עליו, ולכפותו על העמוד. (ים של שלמה ב"ק פ"ח סימן מה) ואפילו ת"ח נמנין עליו להלקותו אם נתחייב מכת מרדות: (אורחות חיים דין אהבת השם ויראתו אות יד) וכן אישה תחא לוקח מכות מדרבנן כדי להזכירה שלא תחא מזידה. (רש"י נזיר כג א) מכל הנ"ל משמע שאין הבדל בין איש לאישה וגם בזמן הזה לוקח, אמנם כפי הנראה לא שייך מכות מרדות אלא למי שעומד במרדו ולא רוצה לשוב בו מדרכיו הרעים אמנם הרוצה לשוב בתשובה וכ"ש שכבר קיבל על עצמו תשובה אין צריך מלקות די לו שיתוודה ביחידות בפני השם יתברך ויעשה תשובה, ויחדל ממעשיו הרעים והשם ימחל לו. דין זה הוא גם לזמר וגם לזמרת ומה שהרב מוציא נותן מלקות זה לא מן הדין (אלא רק לזיכרון בעלמא או לבזותו כדי שיהיה קשה לו אחרי מעשה כזה לחזור לסורו. ונתן מכות רכות ולא מכת יסורין כפי הראוי במכת מרדות)